

EAPC - Gestió de la informació: transparència i protecció de dades



La Carta Internacional de les Dades Obertes, els principis adoptats per la Generalitat de Catalunya

22-06-2020

El Govern de la Generalitat de Catalunya ha definit una estratègia capdavantera pel que fa a la concepció de les dades obertes amb l'objectiu de contribuir a una major transparència de la gestió pública i promoure la reutilització social i econòmica de la informació pública. Així queda establert en l'[ACORD GOV/154/2018, de 20 de desembre](#), pel qual s'aprova l'estratègia de dades obertes de la Generalitat de Catalunya i l'adhesió a la Carta Internacional de Dades.

En aquest sentit, el Govern és plenament conscient que l'obertura de dades públiques fomenta la construcció de societats més interconnectades i permet desenvolupar la innovació, la justícia, la transparència i la prosperitat, en la mesura que assegura la participació cívica en la presa de decisions públiques i el retiment de comptes.

Al mateix temps, el Govern és conscient que les dades obertes permeten prendre decisions informades i ens ajuden a desenvolupar noves oportunitats i idees innovadores que generen beneficis socials i econòmics. Per això, en aquest Acord de Govern es formalitza l'adopció dels principis establerts en la [Carta Internacional de Dades Obertes](#), definida per l'Open Data Charter Foundation, amb la ferma voluntat d'integrar la cultura i la pràctica d'obertura de dades en l'ADN de la gestió del Govern.

Què significa adoptar la Carta?

Si bé l'adopció de la Carta de Dades Obertes és voluntària i no vinculant, l'adhesió formal a aquesta Carta comporta un compromís del Govern de respectar els principis que s'hi estableixen i de fer un seguiment públic dels avenços pel que fa a l'obertura de dades.

Què és l'Open Data Charter?

L'[Open Data Charter \(ODC\)](#) neix de la col·laboració de més de 100 governs i organitzacions que treballen per fomentar l'obertura de dades, i es basen en un conjunt de principis compartits. Té l'objectiu de contribuir a fer que els governs siguin més transparents i puguin definir polítiques més eficaces i responsables a partir de l'ús de les dades obertes, que ajuden en la presa de decisions informades per respondre als reptes socials, econòmics i ambientals més urgents.

Els fonaments de l'organització són:

- S'hi pot adherir qualsevol govern nacional, regional o local.
- Afavoreix la comparabilitat i la interoperabilitat de les dades per augmentar-ne l'ús i l'impacte.
- Reconeix els reptes mundials com la fractura digital i les oportunitats de les dades obertes per a un desenvolupament inclusiu.
- Fomenta i recomana l'estandardització.
- Fomenta el canvi cultural.
- Reconeix la importància de preservar la privacitat de la ciutadania i el seu dret a influir en la recollida i l'ús de les seves pròpies dades personals.
- Fomenta un major compromís amb la ciutadania i la societat civil.
- Promou un focus en l'alfabetització de dades, programes de formació i emprenedoria.
- Acull l'adopció per part d'altres organitzacions, com ara les de la societat civil o el sector privat.

Per què els governs han d'adoptar la Carta?

L'objectiu de la Carta és incorporar la cultura i la pràctica de l'obertura als governs, de manera que sigui resistent al canvi polític. L'adopció de la Carta aporta els avantatges següents als governs:

- **Proporciona un marc comú.** Els principis de la Carta recullen les millors pràctiques internacionals en relació amb la gestió de les dades obertes i en garanteixen la coherència.
- **Dona suport als governs en la implementació de projectes de dades obertes.** L'adopció de la Carta és una declaració de la voluntat d'un govern de ser obert i sensible a les demandes ciutadanes.
- **Defineix i prioritza**, a partir de la col·laboració amb diferents àmbits de la societat, les *accions pràctiques a dur a terme*. En aquest sentit, s'ha treballat amb experts en lluita contra la corrupció, el canvi climàtic i l'agricultura per elaborar guies sobre com utilitzar dades obertes per ajudar a resoldre els problemes que tenen aquests sectors.
- **Assoleix compromisos en fòrums internacionals clau.** La Carta treballa amb governs i institucions com ara el G20 i l'OCDE per donar suport i cobertura política a les administracions públiques i garantir coherència pel que fa a les polítiques de dades obertes.

Principis de les dades obertes

1. **Obertes per defecte.** Totes les dades de l'administració pública són obertes per defecte; en aquest sentit, els governs han de justificar les dades que es mantenen tancades, per exemple per raons de seguretat o de protecció de dades.
2. **Actualitzades i exhaustives.** La publicació de dades obertes actualitzades en tot moment, completes i en el mínim temps possible és essencial per al seu èxit en la reutilització. En la mesura del possible, els governs han de proporcionar dades en cru i sense modificar.
3. **Accessible i utilitzable.** Cal garantir l'accés universal i intuïtiu a les dades obertes. Els portals són una forma d'aconseguir-ho, però també és important pensar en l'experiència dels potencials usuaris que accedeixen a les dades. Les dades han de ser gratuïtes.
4. **Comparable i interoperable.** Les dades tenen un efecte multiplicador. Per donar més valor potencial a les dades, cal vetllar perquè els conjunts de dades integrin els criteris estàndard acordats en els àmbits de referència.
5. **Per millorar la governança i la participació ciutadana.** Les dades obertes tenen la capacitat de permetre que la ciutadania tinguin un millor coneixement de la gestió del govern. El control de govern té una gran rellevància pel que fa a la millora dels serveis públics.
6. **Per al desenvolupament i la innovació inclusives.** Les dades obertes poden ajudar a impulsar el desenvolupament econòmic inclusiu; per exemple, un major accés a les dades pot fer l'agricultura més eficient o es pot utilitzar per afrontar el canvi climàtic. Finalment, cal tenir present que les dades obertes poden obrir oportunitats econòmiques al sector privat.

En resum, l'ODC treballa per promoure l'ús de les dades en benefici de tota la comunitat i per implicar tots els actors de la societat en l'ús de les dades obertes com a eina de participació i cocreació de polítiques públiques i de retiment de comptes. Així doncs, els seus principis es basen a fomentar la importància d'integrar la cultura de la dada oberta com a eina de gestió a les administracions públiques, però també a difondre entre la ciutadania la seva capacitat d'influir en la classe política per recuperar la confiança perduda en les administracions.

Tot i això, val a dir que malgrat que durant els darrers anys s'ha integrat el concepte de "dada oberta" com a element clau del bon govern, encara no s'han donat canvis institucionals a gran escala en la manera en què la majoria dels governs utilitzen i comparteixen dades. És un cursa de fons, lenta, però segura, que no té marxa enrere.

Fins i tot quan es disposa de dades se n'ha fet un ús modest davant dels grans reptes polítics actuals (sostenibilitat, mobilitat, salut, etc.). A més, l'augment de la desconfiança de les persones en l'ús de les dades personals, en l'era del *big data* (dades massives) i la intel·ligència artificial, és una barrera en l'ús de les dades en general que cal superar.

El principi fonamental de la Carta, l'obertura per defecte, és un enfocament ambiciós –i potencialment revolucionari– de govern. I a aquest principi revolucionari, durant el 2019 s'hi suma un nou criteri, el d'obertura per impacte, és a dir, la prioritització en l'obertura de dades que puguin revertir en més beneficis específics i tangibles per a la ciutadania. En aquest punt és molt important comptar amb la complicitat dels diferents agents implicats per determinar quin tipus de dades s'entenen que són més necessàries des de la societat.



Àngels Vidal Juanola

Cap de l'Àrea per al Govern de les Dades. Direcció General d'Administració Digital. Dept. de la Presidència